

လမ်းညွှန်မှတ်စု- ၂ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကိုတားမြစ်ကန့်သတ်ခြင်း

_____

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်သည် အခြေခံအကျဆုံး လူ့အခွင့်အရေးတစ်ခု ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများအရ ယင်းကိုအကြွင်းမဲ့ရပိုင်ခွင့်တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိပဲသင့်လျော်သော အကြောင်းတရားများ ရှိလျှင် တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းခံရနိုင်သည်ဟုသတ်မှတ်ထားသည်။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောကြားခွင့်ကို တားမြစ်ကန့်သတ်ခြင်းသည် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်ခြင်း ရှိမရှိစစ်ဆေးနိုင်သော ဆန်းစစ်ချက်ကို အရပ်သားနှင့် နိုင်ငံ ရေးရပိုင်ခွင့် များဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ်စာချုပ်၏ အပိုဒ် ၁၉ (၃) တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ယခုအခန်း၏ အပိုဒ် ၂ တွင်ဖော်ပြထားသော အခြေခံရပိုင်ခွင့်ကိုကျင့်သုံးရာတွင် ယင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အထူးဝတ္တရားများနှင့် တာဝန်ခံမှုများ ပါဝင် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုရပိုင်ခွင့်သည်အချို့သော အခြေအနေများတွင် ကန့်သတ်ခြင်းခံရနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ကန့်သတ်ခြင်းသည် ဥပဒေကြောင်းအရ သတ်မှတ်ထားသည့် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန် လိုအပ်သည်။

- (က) အခြားသူများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်များနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့ကိုလေးစားရန် လိုအပ် သောအခါ
- (ခ) အမျိုးသားလုံခြုံရေး၊ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့လူထုတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ သို့မဟုတ် အများပြည်သူကျန်းမာရေးနှင့် ပြည်သူ့ကျင့်ဝတ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ် သောအခါ

ဤဆန်းစစ်ချက်သည် ကျဉ်းမြောင်းစွာ ကန့်သတ်လက်ခံထားသော အခြေအနေများနှင့် တိကျသည်။

ICCPR အခန်း ၁၉ နှင့်ပတ်သက်သော ၂၀၁၁ စက်တင်ဘာ၊ ယေဘုယျမှတ်ချက် အမှတ် ၃၄ တွင် ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကော်မတီက အောက်ပါ အတိုင်းဖော်ပြထားသည်။

အပိုဒ် ၃ တွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို ကန့်သတ်နိုင်သော အထူးအခြေအနေများကို သတ်မှတ်ဖော်ပြထားပြီး ယင်းအခြေအနေများဖြစ်ပွားကြောင်း သေချာမှသာ ကန့်သတ်ချက်များကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထိုကန့်သတ်ချက်များသည် ဥပဒေ နှင့် ညီညွတ်ရမည်။ အပိုဒ် ၃ အပိုဒ်ခွဲ (က) နှင့် (ခ) တို့တွင်ဖော်ပြထားသော အခြေအနေတစ်ခုခုကျရောက်မှသာ ကန့်သတ်ချက်များကို ထုတ်ပြန် ဆောင်ရွက် နိုင်သည်။ ထိုကန့်သတ်ချက်များသည် တိကျသော ဆန်းစစ်ချက်များနှင့် အချိုးညီစွာ ကိုက်ညီမှု ရှိရမည်။ (ကိုးကား မဲ့)

ICCPR အခန်း ၁၉-၃ တွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို ကန့်သတ်ချက်သည် တရားဝင်ဖြစ်မဖြစ် စစ်ဆေးနိုင်သော အဆင့်သုံးဆင့်ပါ စစ်ဆေးနည်းကိုဖော်ပြထားသည်။ ပထမအဆင့်မှာ ထိုကန့်သတ်ချက်သည် ဥပဒေနှင့်အညီ ဖြစ်ရမည်။ ဥပဒေဆိုရာတွင် မူရင်းဥပဒေအပြင် လုပ်ထုံး

လုပ်နည်းများနှင့် ဥပဒေအရ တရားဝင်သော အခြားပြဌာန်းချက်များ ပါဝင်သည်။ ဥပမာ ရုပ်သံ ထုတ်လွှင့်ခြင်း ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော ရုပ်သံကွပ်ကဲရေးအဖွဲ့က ထုတ်ပြန်သည့် သတင်းမီဒီယာ ကျင့်ဝတ်ကဲ့သို့သော တရားဝင် ပြဌာန်းချက်များဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ်သော ဆုံးဖြတ်သည့် အခွင့်အာဏာသည် အစိုးရ၏ ဥပဒေပြုရေး အဖွဲ့၌သာ ရှိသည်။

ထိုသို့ကန့်သတ်နိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေတစ်ခုရှိယုံဖြင့် မလုံလောက်ပေ။ ထိုဥပဒေသည်လည်း ရှင်းလင်း ပြတ်သားမှုနှင့် အများနားလည်သည့် အချို့သောစံနှုန်းများနှင့်လည်း ကိုက်ညီရန် လိုအပ်သည်။ အကယ်၍ ဥပဒေပါကန့်သတ်ချက်များသည် ဝေဝါးနေခြင်း၊ သို့မဟုတ် အာဏာပိုင်များအား အခွင့်အာဏာ အလွန်အကျွံပေးထားခြင်း စသည်တို့ရှိနေပါက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ် နိုင်ရန်အတွက် လုံလောက်သောအရည်အချင်း ပြည့်မီခြင်းမရှိဟု သတ်မှတ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အာဏာပိုင်များ၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ်မည့် ပါဝါအား ချုပ်ထိန်းထားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ဝေဝါးသော ဥပဒေများသည် လိုရာဆွဲ၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်အောင် ဖန်တီးပေးထားသလိုဖြစ်နေသည်။ အာဏာပိုင်တို့အား ၎င်းတို့အလိုကျ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြုလုပ်စေခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီနှင့်လည်း ဆီလျော်ခြင်းမရှိပေ။ အရပ်သားများအတွက်လည်းမမျှတပေ။ ထို့ကြောင့် အရပ်သားများအားလည်း ရှင်းလင်းတိကျသည့် တားမြစ်ကန့်သတ်ထားချက်များအား ကျိုးကြောင်းဆီလျော်အောင် ကြိုတင် အသိပေးထားသင့်သည်။

လိုရာဆွဲအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်သောဥပဒေများသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဥပဒေပြုရေးကို လမ်းလွှဲပေးသည့် အပြင် အရပ်သားများအနေဖြင့် ထိုဥပဒေသည် အငြင်းပွားဖွယ် အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည်ကို ခွင့်ပြုပြီး မည်သည်ကို တားမြစ်ထားကြောင်း မရေရာခြင်းကြောင့် အကြောက်လွန်ခြင်း တုံ့ကိဘာဝေ အကျိုးဆက်ကိုပေးသည်။ ထိုသို့ အရေးယူခံရနိုင် မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မရေမရာဖြစ်ခြင်းအပြင် အကယ်၍ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုကြောင့် အရေးယူခံရပါကချမှတ်သော ပြစ်ဒဏ်များကလည်း မလျော်မကန် ပြင်းထန်နေပါက နိုင်ငံသားများသည် ဤဥပဒေအား ပိုမိုဆိုးဆိုးဝါးဝါး ကြောက်ရွံ့စေမည်။ (Chilling Effect)

အထွေထွေမှတ်ချက် ၃၄ တွင် UNHRC က အောက်ပါ အတိုင်းဖွင့်ဆိုထားသည်။

စာပုဒ် ၃ ၏ ရည်ရွယ်ချက်အရ၊ သတ်မှတ်ချက်စံနှုန်းတစ်ခုအား 'ဥပဒေ' တစ်ခုအဖြစ် ပြုရာတွင် ထိုဥပဒေသည် နိုင်ငံသားများအနေနှင့် မိမိတို့၏ အပြုအမူများကို ဥပဒေနှင့် ညီမညီ သတ်မှတ် ပိုင်းဖြတ်နိုင်စေရန်အတွက် သင့်လျော်လုံလောက်သော ရှင်းလင်းပြတ်သားမှု ရှိရမည်။ ထို့အပြင် အများပြည်သူ အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီ သိရှိ နိုင်စေရမည်။ ဥပဒေသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ်နိုင်ရန် အခွင့်အာဏာ ပေးထားသည့်သူများအား ထိုအခွင့်အာဏာကို အကန့်အသတ်မရှိ အသုံးပြုနိုင်စေမည့် အခြေအနေမျိုး မဖြစ်စေရပါ။ ဥပဒေသည် ကျင့်သုံး အကောင်အထည်ဖော်မည့် သူများအနေနှင့် မည်သို့သောထုတ်ဖော် ပြောဆိုမှုများကို ဥပဒေနှင့်ဆီလျော်စွာ ကန့်သတ်နိုင်ပြီးမည်သည့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကိုမူ မည်သို့မူ ကန့်သတ်ခြင်းမပြုနိုင် ဆိုသော ခြားနားချက်များကို ကွဲပြားခြားနားစွာ နားလည်ကျင့်သုံးနိုင်စေရန် ရှင်းလင်း သောလမ်းညွှန်မှုပေးနိုင်ရမည်။

ဒုတိယစစ်ဆေးချက်မှာ ထိုသို့ကန့်သတ်ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်ညီသော ရည်ရွယ်ချက် ရှိရမည်။ ICCPR အခန်း ၁၉-၃ တွင် ဥပဒေနှင့်ညီသောရည်ရွယ်ချက်များအား အစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့မှာ အခြားသူများ၏ ရပိုင်ခွင့်များနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့ ကိုလေးစားလိုက်နာစေရန်၊ အမျိုးသားလုံခြုံရေး၊

ပြည်သူလူထုတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ သို့မဟုတ် အများပြည်သူကျန်းမာရေးနှင့် ပြည်သူ့ကျင့်ဝတ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် တို့ဖြစ်သည်။ UNHRC က ထိုရည်ရွယ်ချက်များသည် အတိအကျ သီးသန့် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး ယင်းတို့အထဲမှ တစ်ခုခုနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိသော ရည်ရွယ်ချက်သည် တရားမဝင်သော၊ ဥပဒေနှင့် မညီသောရည်ရွယ်ချက် ဟုသတ်မှတ်သည်။

အပိုဒ် ၃ တွင် သတ်မှတ်ထားသော အကြောင်းပြချက်များ အားလုံးကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောကြားခြင်းကို ပိတ်ပင်ကန့်သတ်ရန် အတွက် ခွင့်မပြုပါ။ ထိုအကြောင်းပြချက်များသည် ပဋိညာဉ်စာချုပ်ပါ ကာကွယ်ထားသည့် အခြားအခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ရန် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်နေသည့်တိုင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောကြားခွင့်ကို ထိုအကြောင်းပြချက်များဖြင့် ကန့်သတ်၍မရပါ။ ဖော်ပြပါရည်ရွယ်ချက်များအတွက်သာ ကန့်သတ်ချက်များကို ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ကန့်သတ်ချက်များသည် ဖော်ပြထားသော တိကျသော လိုအပ်ချက်များနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ရမည်။ (UNHRC အထွေထွေမှတ်ချက် ၃၄)

ထို့အပြင် ကန့်သတ်ချက်များသည် တရားဥပဒေနှင့်ညီသော ရည်ရွယ်ချက် အနည်းဆုံးတစ်ခု ကိုဆောင်ကြဉ်းပြီး တပြိုင်နက်မှာ ရည်ရွယ်ချက် နှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု နှစ်မျိုးစလုံးပေးနိုင်ရမည်။ ဥပမာ ဖော်ပြထားသည့် တရားဥပဒေနှင့်ညီသော ရည်ရွယ်ချက်တစ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း အကျိုးသက်ရောက်မှု မဆိုစလောက်သာ ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါက ထိုကန့်သတ်ချက်သည် တရားမူတမူ မရှိနိုင်ပေ။

တတိယအချက်မှာ ကန့်သတ်ချက်သည် တရားဥပဒေနှင့်ညီသော ရည်ရွယ်ချက်များကို ကာကွယ်ရန်နှင့် မြှင့်တင်ရန် အတွက် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။ ထိုစစ်ဆေးချက်တွင် မပါမဖြစ် ပါဝင်ရမည့်အရာမှာ နိုင်ငံတော်မှ ကြောင်းကျိုး ညီညွတ်မှုမရှိ ဟုဆိုကာ ကြားဝင်ဟန့်တားသည့်အခါ အောင်အောင်မြင်မြင် ကျော်ဖြတ်နိုင်ရန် ဤအဆင့်အတွက် ရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်ကို မြင့်မားစွာထားသည်။ ယင်းအချက်ကို ဥပဒေပညာအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ မကြာခဏ ကိုးကားသော အောက်ပါပြဌာန်းချက်တွင် အထင်အရှားတွေ့မြင်နိုင်သည်။

အပိုဒ် ၁၀ တွင်ဖော်ပြထားသော လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်တွင် ခြွင်းချက် အချို့ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းတို့ကိုအလွန်ကျဉ်းမြောင်းတိကျစွာအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရသည့်အပြင် ကန့်သတ်မှုတစ်စုံတရာ ပြုလုပ်ရန် အတွက် မဖြစ်မနေ လိုအပ်ချက်ကို လည်းခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်ပြရသည်။

ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုသည် မဖြစ်မနေလိုအပ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် ဤတတိယစစ်ဆေးမှု ကို ဥပဒေပညာရုံးကအောက်ပါအတိုင်း အပိုင်းလေးပိုင်းထပ်မံခွဲခြားထားသည်။ ပထမအချက်မှာ ကန့်သတ် မှုပြုရန်အတွက် မဖြစ်မနေ အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်မျိုးရှိရမည်။ တရားဝင်ရည်ရွယ်ချက်များအား အသေးစား ခြိမ်းခြောက်မှုများသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို ကန့်သတ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စစ်ဆေးချက်ကို ဖြတ်ကျော်ရန် မလုံလောက်ပါ။ ဒုတိယအနေနှင့် တရားဝင်ရည်ရွယ်ချက်ကို ကာကွယ်ရန် ထိပါးမှုအနည်းဆုံးဖြစ်သော အပြုအမူအားဖြင့် ချဉ်းကပ်မှုမျိုး ဖြစ်ရမည်။ အကယ်၍ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပေါက်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု ပိုမိုနည်းပါးသော အခြားနည်းလမ်းရှိပါက ထိုနည်းကို အသုံးပြုရမည်။ ဥပမာသတင်းစာများကို

ထုတ်ဝေခွင့်လိုင်စင် ယူခိုင်းခြင်းသည် သတင်းထုတ်ဝေမှုကို လက်ဝါး ကြီးအုပ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် အလွန်ထိရောက်သောနည်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုကို ကာကွယ်ဟန့်တားရာတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို ထိခိုက်မှု ပိုနည်းစေသော အခြား နည်းလမ်းရှိပါက ထုတ်ဝေခွင့်လိုင်စင်စနစ်ကို အသုံးမပြုရပေ။

တတိယအချက်မှာ ကန့်သတ်တားမြစ်ချက်သည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်အပေါ် ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရမည်။ ဥပမာ- အသရေဖျက်မှုကို ဥပဒေအရ ကန့်သတ်ထားသည် ဆိုသော်လည်း ထိုကန့်သတ်ချက်သည် တစ်စုံတယောက်၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ဥပဒေနှင့်မလျော်ညီစွာထိခိုက် ပျက်စီးစေသော စကားရပ်မျိုးကို သာကန့်သတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ တစ်စုံတစ်ဦးကို ဝေဖန်သော မည်သည့် ဝေဖန်ချက်မျိုးကိုမဆို တားမြစ်ကန့်သတ်ပါက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို အလွန်အကျွံ ပိတ်ပင်ထိပါးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အမှန်တရားကိုကိုယ်စားပြုသော၊ ကြောင်းကျိုး ဆီလျော်သော ဝေဖန်ပြစ်တင်မှုအများအပြားရှိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဥပဒေပုဒ်ရုံး၏ စတုတ္ထစံသတ်မှတ်ချက်မှာကန့်သတ်တားမြစ်ချက်သည် အချိုးအစားညီညွတ်ရမည်။ ဤစံဆေးချက်တွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ရန်လိုအပ်သည့် သဘာဝကျသော ရည်ရွယ်ချက်အပေါ် ကန့်သတ်တားမြစ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုတို့အား နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးခြင်း ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်အား ထိခိုက်မှု မဟာဏသည် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု မဟာဏထက် ပိုမိုကြောင်း သိသာထင်ရှားပါက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်သည် အခြေခံအကျဆုံး လူ့အခွင့်အရေးဟု ယူဆ၍ ကန့်သတ်တားမြစ်ခြင်းအား ကြောင်းကျိုးမညီညွတ်ဟု သတ်မှတ်သည်။

UNHRC က အထွေထွေမှတ်ချက် ၃၄ တွင်အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည်။

ကန့်သတ်မှုများသည် လွတ်လပ်မှုအပေါ် အလွန်အမင်း ဖိနှိပ်ကန့်သတ်ခြင်း မဖြစ်စေရ။ မှတ်ချက် ၂၇ တွင်ဖော်ပြထားသည်မှာ ကန့်သတ်ချက်များသည် အချိုးညီမှုစည်းမျဉ်းကို လိုက်နာရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကာကွယ်ရမည့် အကြောင်းတရားအား ထိထိရောက်ရောက် ကာကွယ်ပေးနိုင်ရမည်။ ထိရောက်အောင်ကာကွယ်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်အား ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်ရမည်။ ကာကွယ်ရန်လုံလောက်သော ကြောင်းကျိုးညီညွတ်မှုရှိရမည်။

ထို့အပြင် အချိုးညီမှုစည်းမျဉ်းကို ကန့်သတ်မှုများအား ထိန်းချုပ်ထားသော ဥပဒေပြဌာန်းသော ကဏ္ဍတွင်သာမက ဥပဒေကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် တရားစီရင်ခြင်း ကဏ္ဍများတွင်ပါ ထပ်တူလိုက်ပါသုံးစွဲရမည်။ အချိုးညီမှုစည်းမျဉ်းသည် ကန့်သတ်လိုသော ထုတ်ဖော် ပြောဆိုချက်ပုံစံနှင့် ယင်းကိုဖြန့်ချိရန် အသုံးပြုသည့် ကြားခံမီဒီယာတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဖို့လိုသည်။ ဥပမာ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ထဲတွင် ဒီမိုကရေစီလူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုတိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှ သူများအပေါ် ပြည်သူလူထု၏ လွတ်လပ်စွာ ငြင်းခုံဝေဖန်ခွင့်ကို မြင့်မြင့်မားမား တန်ဖိုးထား သည်ကိုအတိအလင်းတွေ့ရမည်ဖြစ် သည်။

အကယ်၍ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို ဥပဒေနှင့် အညီ ကန့်သတ်လိုပါက ကန့်သတ်ရသည့် အကြောင်းရင်းဖြစ်သော ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို ဖြစ်ရပ်တစ်ခုချင်းစီအတွက် အတိအကျ တင်ပြနိုင်ရမည့်အပြင် ဆောင်ရွက်ချက်နှင့်

ပတ်သက်၍လည်း မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်မှုနှင့် အချိုးညီမှုကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြနိုင်ရမည်။ အထူးသဖြင့် ပိတ်ပင်လိုသော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများသည် အဘယ့်ကြောင့် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်ရကြောင်း တိုက်ရိုက် အဆက်အစပ်ကို တင်ပြနိုင်ရမည်။

ထို့အပြင် အထက်ပါ အချက်လေးချက်ပေါ်မူတည်ပြီး ကန့်သတ်ချက်အမိန့်ကို ဆုံးဖြတ်မည့် တရားရုံးသည် ကန့်သတ်ချက်ဆောင်ရွက်ချိန်တွင် ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် အခြေအနေများအားလုံးကိုလည်း ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရန် လိုသည်။ ဇာနည်နှင့် တူရကီနိုင်ငံအမှုတွင် ဥရောပလူ့အခွင့်အရေးရုံးက အောက်ပါအတိုင်း မှတ်ချက် ပေးသည်။ စစ်သွေးကြွ ခွဲထွက်ရေးအဖွဲ့ PKK ကိုထောက်ခံသော ကြေညာချက်အပေါ် ကန့်သတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သဘောထားပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ကြေညာချက်ကိုသူချည်းသက်သက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုဖတ်ရှု၍ မရနိုင်ပေ။ ထိုကြေညာချက်မှာ ယခုအမှု၏ နောက်ခံ အကြောင်းတရားများနှင့် များစွာဆက်စပ်သည်။ ထိုကြေညာချက် အင်တာဗျူးကို တူရကီ အရှေ့တောင်ပိုင်း တွင် အရပ်သားများအသေအပျောက်ဖြစ်အောင် PKK က အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်သည့် အချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင် နေသည်ကိုသတိမူသင့်သည်။ ထိုအချိန်တွင် တင်းမာမှုများ အလွန်မြင့်မားနေသည်ကို သိရှိရမည်။

အလားတူကြေညာချက်ကို ငြိမ်းချမ်းသောပုံမှန်အချိန်တွင် ထုတ်ပြန်မည်ဆိုပါက တစ်စုံတရာတားမြစ် ပိတ်ပင်စရာ အကြောင်းရှိမည် မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ထိုဒေသ၎င်း ထိုအချိန်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အကြောင်းရင်းများက ကြေညာချက်ကို ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်းအတွက် အခြေခံ အကြောင်းတရားများပင် ဖြစ်သည်။

ပိုမိုဖတ်ရှုလေ့လာရန်

- UN Human Rights Committee, General Comment No. 34, 12 September 2011, CCPR/C/GC/34:
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fGC%2f34&Lang=en.
- Toby Mendel, Restricting Freedom of Expression: Standards and Principles, March 2010: <http://www.law-democracy.org/wp-content/uploads/2010/07/10.03.Paper-on-Restrictions-on-FOE.pdf>.